

רמב"ם: "ולעבדו בכל לבבם" – איזוהי עבודה שבלב? הוזה אומר זו תפילה.

אופייה העיקרי של התפילה הוא עבודה. עבודה כרוכה, בהכרח, בכפייה, בדבר מה הנדרש ונתבע מן האדם. המקבל עליו עול מלכות שמים מקבל עליו שעבוד רגשות לבו ומחשבותיו לריבונו של עולם, והוא נתבע לעמוד מול קונו ולעבדו. אופי התפילה, נוסחה, מצב הרוח שבה והזיקה הנפשית אליה נושאים תוכן מיוחד כאשר מקור התפילה הוא העבודה.

רמב"ן: "עניין התפילה ממידת חסד הבורא יתברך עלינו שישומע ועונה בכל קראנו אליו..."

ההתייחסות לתפילה היא כאל זכות, כאל חסד. הנפש והנשמה המשתוקקות להפנות את הקיים בתוכו, בין אם מדובר במצוקה ובין אם מדובר בתחושת התרוממות הנפש. הן זוכות להביא תחושות אלה אל מול ריבונו של עולם. התפילה מתייחדת לא רק בכך שאינה עבודה, אלא בהיותה זכות גדולה, המוענקת לאדם על ידי הקב"ה, והיחס אליה הוא כאל עונג נשמתו. לא עבודה אלא הבעה. אין לראות בתפילה מצווה, אלא רצון פנימי. בהמשך דבריו מציע הרמב"ן דרך ביניים, התפילה כמצווה במובן שבעת רצון האדם להתפלל, יפנה זאת אל ריבונו של עולם ולא אל תחליפים עלובים.

"התפילה היא האידיאל של כל העולמים... מרומם הוא האדם בתפילה את כל היצור, מאחד הוא עמו את כל היש, מעלה את הכול, מרומם את הכול למקור הברכה ומקור החיים".

(**"תפילת עולמים" / הרב אברהם יצחק הכהן קוק**)

"יסוד התפילה, אומר המהר"ל, אינו כפי שחושבים אנשים 'לשכנע' את הקב"ה לתת לו את צרכיו. התפילה נועדה לשנות את הרגשת המבקש ולהגביר את תלותו בה'. המתפלל בכוונה אמיתית מגביר את דרגת ביטחונו בה' ואז נעתר ה' לתפילתו, לא משום שהקב"ה שינה את דעתו חס וחלילה, אלא האדם השתנה לטובה על ידי התפילה".

(על-פי המהר"ל, נתיב העבודה פ"ב)

"למדני אלוקי ברך והתפלל,

על עלה קמל על הנוגה פרי בשל,

על החירות הזאת לראות לחוש, לנשום.

לדעת, לייחל, להיכשל.

למג את שפתותי ברכה ושיר הלל

בהתחדש יומך עם בוקר ועם ליל

לב ל יהיה עלי היום כתמול שלשום,

לב ל יהיה יומי עלי הרגל.

לאה גולדברג

מתוך "שירי סוף הדרך", חלק 3

ר' אליעזר היה מתפלל תפילה חדשה כל יום (ירושלמי, ברכות פ"ד ה"ד)

"התפילה היא שער השמיים, התפילה חובקת עולם מלא תקוות, שמחה שאיפה ועוד. יש לעיתים שהיא חרישית ביותר ויש שהיא בקול עז, אך

מטרתה ותכליתה אחת קירבה לבורא עולם" (רבי נחמן מברסלב)